

"Vi har arbetat tungt"

Sysstrarna Emma Malmas och Anna Utas bor i ett litet hus på gården hos sonen Johannes och hans fru Katarina. När fadern bestämde att de skulle åka tillbaka till Ryssland följde de med: »Vi har funderat mycket över varför pappa ville åka tillbaka och varit ledsna.» I Sverige har de systern Alvina som blev kär och gifte sig på Gotland.

Emma sammanfattar sitt liv: »Stalin tog pappa 1937, han bara försvann. Vi fick arbeta tungt från det vi var 13, plocka bomull, hacka och gräva. Tyskarna tog oss till Tyskland 1943, ryssarna hämtade oss till Sibirien 1945. Min man Emil rymde från Tyskland till Sverige och gifte sig med en tyska på Gotland och lämnade mig ensam med barnen. Jag hörde aldrig av honom mer. Nu är han död. Tack vare Gud lever jag.»

Anna blev också ensam och gifte om sig i Sibirien där hon stannade till 1954: »Jag fick sju barn, men bara två lever. En dotter och barnbarn har jag kvar där.»

Johannes är lycklig

Johannes är lycklig över att ha varit på plats. Så många frågor har fått svar och bekräftelse. Hemma väntar sju av de åtta syskonen på rapport precis som de andra gammalsvenskbyborna som minns något från den gamla byn. De blir färre och färre.

Hälsningen till Sverige blir Guds välsignelse till alla och: »Nu har vi det bra här. Nu blåser andra vindar och vi har mat. Alla är välkomna att hälsa på. De behöver inte vara rädda.»

Viktor väntar i mörkret När vi ska

resa tillbaka de sju milen till hotellet i Cherson första kvällen väntar Viktor Norberg i mörkret. Han är äldsta barnbarn till Kristina och Gustav Norberg. Mamman som dog för ett år sedan hette Anna Norberg.

Han ber: »Bara fem minuter. Ni måste hälsa på hos oss också.» Han vill absolut prata med Johannes. Han kan ingen svenska men förstår. De fem minuterna blir mer än en timme. Bordet dignar. Johannes biter i ett stort gult päron och får barndomens goda smak i munnen. Vi skålar och får klart för oss att Viktor känner sig som svensk och -hans blåögda barn också. -

Avlägsen släkting Gustaf Gustafsson är

den första svensken vi träffar på. Han var döpt till Gustaf i Gammalsvenskby innan han reste. I Roma på Gotland döptes han till Adolf. Han var bara tre år när familjen återvände.

Hans fru Elina Mattiasdotter Buskas är en avlägsen släkting till Johannes. Elina har gått ett år i svensk skola, Gustaf har bara talat den gamla dialekten, men vi gör oss förstådda och han berättar om jobbet som traktorreparatör på sovchosen.

Sonen Alexander har två barn, och Anatoli har sju — alla är registrerade som svenskar. Elina sjunger Ett litet fattigt barn jag är och undrar hur det är med hennes döda brors fru Anna Jonsson och barnens fyra kusiner. Gustaf följer oss för att peka ut exakt var Johannes hemgård låg.

Reportage:
Christina
Falkengård,
Johannes
Buskas
och
Thomas
Carlgren
(foto)